

Кафедра теорії та історії держави і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. декана гуманітарно-педагогічного факультету

філософ. н., доцент

І.М. Савицька

« » 06. 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри теорії

та історії держави і права

Протокол № 13 від 25 травня 2021 р.

Завідувач кафедри

 Качур В.О

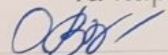
«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОПІ «Професійна освіта.

(Аграрне виробництво, переробка

сільськогосподарської продукції

та харчові технології»

 (О. В. Васюк)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВОВА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ»

Галузь знань: 01 «Освіта / Педагогіка»

Спеціальність: 015 «Професійна освіта»

Спеціалізація: 015.37 «Аграрне виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та харчові технології»

Освітньо-професійна програма: «Професійна освіта. (Аграрне виробництво,
переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Укладач: Гелич Алла Олександрівна,
доцент кафедри теорії та історії держави і права,
кандидат юридичних наук

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Правова культура особистості»

Освітній ступінь	<i>«Бакалавр»</i>	
Освітня програма	«Професійна освіта. (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»	
Спеціальність	015 Професійна освіта	
Спеціалізація	015.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	нормативна	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів	3	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) за наявності	-	
Форма контролю	<u>екзамен</u>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	-
Семестр	3	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Практичні семінарські заняття	15 год.	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	60 год.	-
Індивідуальні завдання		-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2	-

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ»

Мета – «Правова культура особистості» як навчальна дисципліна дозволить студентам виробити правове мислення і культурний стиль правомірної поведінки у повсякденному житті як у міжособистісних відносинах, так і при спілкуванні із представниками судових та правоохоронних органів.

На вибір цього стилю впливають: 1) ступінь засвоєння і прояву цінностей правової культури суспільства; 2) специфіка професійної діяльності; 3) індивідуальна неповторність творчості кожної особистості та правові результати.

Завдання – вивчення теорії правової культури особистості, закономірностей та специфіки розвитку держави та права, основних положень Конституції України, які стосуються регламентування діяльності держави та організації суспільного життя, прав і обов'язків громадянина, ознайомлення з вузловими положеннями основних галузей права та їх застосуванням, а також ознайомити студентів із перспективами розвитку правової системи України у зв'язку із євроінтеграційними процесами. Важливим завданням є створення мотивації до самонавчання та особистісного розвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- головні поняття і терміни правової культури особистості;
- сутність поняття "правова культура", його ознаки, функції;
- класифікацію юридичних документів, визначення особливостей їх основних видів;
- основні сучасні вимоги щодо складання юридичних документів;
- особливості звернення до правоохоронних органів та інших органів державної влади і місцевого самоврядування;

уміти:

- використовувати у практичній діяльності нормативно-правову базу щодо регламентації та організації діловодства;
- складати та оформлювати юридичні документи, відповідно до сучасних вимог;
- спілкуватися з державними органами, які застосовують правові норми та захищати власні суб'єктивні права.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

- здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність працювати в команді;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність діяти на основі етичних міркувань;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ»

для повного та скороченого терміну денної форми навчання

Змістовий модуль 1

Правова культура особи та її місце і значення в правовій системі суспільства.

Дозволить з'ясувати загальні компоненти, які складають правову культуру особи. Серед них: правова свідомість; правові відносини; законність і правопорядок; правомірна діяльність суб'єктів; право; державно-правові інститути; юридична техніка; юридичний акт тощо.

ТЕМА 1. Правова культура та правова свідомість

Поняття правової культури, її функції. Зміст правової культури. Правова культура особистості. Правова свідомість. Правові відносини. Правомірна поведінка. Законність.

ТЕМА 2. Цінність правового регулювання.

Право. Поняття правової норми та нормативно-правового припису. Основні форми реалізації правових норм: здійснення (використання), виконання, дотримання, застосування (сплата податків, прийняття спадщини, реєстрація шлюбу, правила дорожнього руху та пожежної безпеки, сплата аліментів, тощо).

Система права та система законодавства, нормотворча техніка. Державно-правові інститути, юридична техніка, юридичний акт.

Способи та типи правового регулювання: дозвіл, зобов'язання, заборона (ліцензія, дозвіл на зброю, грошове зобов'язання, договір позики, заборона паління тютюнових виробів за певних обставин і в певних місцях).

Робота з актами офіційного тлумачення права (акти тлумачення Конституції України, КУпАП, ЦК України, КК України, КЗпП України, СК України, ЗК України).

Змістовий модуль 2.

Правова культура особи в механізмі правового регулювання

Дозволить розглянути особливості правової культури на кожній із стадій правового регулювання суспільних відносин:

1) регламентація суспільних відносин шляхом видання правових норм (будуть з'ясовані поняття правової норми та нормативно-правового припису, система права та система законодавства, нормотворча техніка);

2) виникнення суб'єктивних юридичних прав та суб'єктивних юридичних обов'язків (тлумачення права, правила пошуку необхідних правових норм для регулювання різних життєвих ситуацій);

3) реалізація суб'єктивних юридичних прав та юридичних обов'язків (робота з юридичними актами та правовими документами, правила їх складення, оформлення і подання);

4) застосування права (особливості спілкування з державними органами, які застосовують правові норми);

5) офіційне тлумачення права (вироблення навичок роботи з актами офіційного тлумачення права).

ТЕМА 3. Реалізація суб'єктивних юридичних прав та юридичних обов'язків.

Поняття суб'єктивного права та об'єктивного юридичного обов'язку. Правомірна поведінка. Юридичний акт. Порядок звернення громадян до органів державної влади та місцевого самоврядування. Повноваження органів державної влади та місцевого самоврядування та їх роль в реалізації суб'єктивних прав людини.

Особливості реалізації права у сфері приватного та публічного права, його стадії (порядок реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності, порядок укладення цивільно-правових договорів, ліцензування окремих видів господарської діяльності; порядок оформлення декларації про доходи тощо.)

Закріплення в нормативно-правових актах юридичних обов'язків (неухильно дотримуватись положень Конституції та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей, не заподіювати шкоду природі, культурній спадщині, відшкодовувати завдані ним збитки, сплачувати аліменти, належним чином виконувати договірні зобов'язання, військовий обов'язок тощо) та їх дотримання.

ТЕМА 4. Застосування права

Правозастосовна діяльність органів державної влади. Стадії правозастосовного процесу (установлення кола фактичних обставин, збір доказів, установлення особи злочинця, часу, місця, способу вчинення злочину, мотивів, кваліфікація вчиненого протиправного діяння, винесення рішення в юридичній справі).

Акти застосування права за цивільним, земельним, кримінальним, сімейним, трудовим та фінансовим законодавством (судове рішення, ухвала та постанова суду, позовна заява, тощо).

ТЕМА 5. Особливості застосування правових норм в різних галузях права

Структура та реквізити юридичного документу, як то вступна частина, описова, мотивувальна та резолютивна частини. Вимоги до змісту юридичного документу.

Особливості укладення трудового договору. Резюме, автобіографія, рекомендаційний лист, співбесіда (інтерв'ю). Особливості написання заяви про звільнення.

Порядок і умови укладення шлюбу. Шлюбний контракт. Призначення та сплата аліментів. Порядок укладання договору купівлі-продажу та поставки. Особливості укладання договору купівлі-продажу або оренди земельної ділянки. Правове регулювання надання побутових послуг.

Способи забезпечення цивільних зобов'язань: неустойка, застава та інші способи забезпечення (позики, підряду, оренди).

ТЕМА 6. Захист порушених суб'єктивних прав

Способи захисту прав людини. Адміністративна форми захисту права (видання норм, які встановлюють права та обов'язки, визначають порядок здійснення їх, захисту та застосування санкцій; діяльність суб'єктів із здійснення і захисту своїх суб'єктивних прав; попереджувальна діяльність держави і громадських організацій, а також діяльність з реалізації правових санкцій).

Судовий захист порушених прав і свобод та можливість їх судового поновлення; контроль за дотриманням законодавчими, виконавчими та судовими органами положень Конституції про права та свободи людини і громадянина; відповідальність за порушення прав та свобод людини, що поширюється на всіх суб'єктів права без винятку.

Способи захисту цивільних прав: визнання цих прав; відновлення становища, що існувало до порушення права; присудження до виконання обов'язку в натурі; компенсація моральної шкоди; припинення або зміна правовідносин; стягнення з особи, яка порушила право, завданих збитків, а також іншими засобами, передбаченими законом. Позовна давність. Земельні спори: поняття, види. Захист прав споживачів. Авторське право та суміжні права.

Способи захисту сімейних прав та інтересів (встановлення, зміна та припинення правовідношення, відновлення правовідношення, яке існувало до порушення права, примусове виконання добровільно не виконаного обов'язку, припинення дій, які порушують сімейні права, відшкодування матеріальної та моральної шкоди тощо).

Змістовий модуль 3.

Правова культура особи в механізмі правового примусу

Кожний вчинок тягне за собою неминучі наслідки: зміни у відносинах між людьми, у людській свідомості, а також наслідки для особи, яка вчинила цей вчинок. Відтак вчинок завжди пов'язаний з певною відповідальністю людини за свої діяння. Відтак дозволить розкрити суть таких явищ як правопорушення та юридична відповідальність.

ТЕМА 7. Юридична відповідальність

Правопорушення, злочини, проступки: цивільні, адміністративні, дисциплінарні. Поняття відповідальності та її підстави.

Кримінальна відповідальність. Поняття та ознаки злочину. Склад злочину. Обставини, що виключають кримінальну відповідальність. Стадії вчинення злочину. Види злочинів: злочини проти життя та здоров'я, проти честі гідності особи, проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина, злочини проти власності, злочини у сфері господарської діяльності, злочини проти громадської безпеки, злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту, злочини проти громадського порядку та моральності тощо.

Підстави притягнення до адміністративної відповідальності. Дисциплінарна відповідальність. Юридична відповідальність за порушення у сфері підприємницької діяльності. Особливості відшкодування моральної та матеріальної шкоди.

ТЕМА 8. Покарання та його види

Поняття, види покарання. Принципи та загальні засади призначення покарання. Обставини, що пом'якшують покарання. Обставини, що обтяжують покарання. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за сукупністю злочинів. Призначення покарання за сукупністю вироків. Примусові заходи виховного характеру.

Адміністративний примус. Адміністративні стягнення (штраф, арешт). Адміністративне присікання та адміністративно-запобіжні заходи.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижн і	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	ла	ін	с.р.		л	п	ла	ін	с.р.
б	д	б	д	б	д	б	д	б	д	б	д	б	д
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
<i>Змістовий модуль 1. Правова культура особи та її місце і значення в правовій системі суспільства.</i>													
Правова культура та правова свідомість	1-2	15	2	2			11	-	-	-	-	-	-
Цінність правового регулювання	3-4	15	2	2			11	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	30		4	4			22	-	-	-	-	-	-
<i>Змістовий модуль 2. Правова культура особи в механізмі правового регулювання</i>													
Реалізація суб'єктивних юридичних прав та юридичних обов'язків.	5-6	7	2	2			3	-	-	-	-	-	-
Застосування права	7-8	8	2	2			4	-	-	-	-	-	-
Особливості застосування	9-10	8	2	2			4	-	-	-	-	-	-

правових норм в різних галузях права													
Захист порушених суб'єктивних прав	11-12	7	2	2			3	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	30		8	8			14	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 3. Правова культура особистості в механізмі правового примусу													
Юридична відповідальність	13-14	15	2	2			11	-	-	-	-	-	-
Покарання та його види	15	15	1	1			13	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3	30		3	3			24	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90		15	15			60	-	-	-	-	-	-

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Правова культура та правова свідомість	2
2	Цінність правового регулювання	2
3	Реалізація суб'єктивних юридичних прав та юридичних обов'язків.	2
4	Застосування права	2
5	Особливості застосування правових норм в різних галузях права	2
6	Захист порушених суб'єктивних прав	2
7	Юридична відповідальність	2
8	Покарання та його види	1
	Разом	15

5. КОМПЛЕКТИ ТЕСТІВ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ЗРАЗОК

МОДУЛЬ I «ПРАВОВА КУЛЬТУРА ОСОБИ ТА ЇЇ МІСЦЕ І ЗНАЧЕННЯ В ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ СУСПІЛЬСТВА»

1. Дайте визначення поняттю «правова культура» - це ...

(у бланку відповідей надати відповідь)

2. Дайте визначення поняттю: «Норма права» - це...

(у бланку відповідей надати відповідь)

3. ... - це рішення по конкретній справі, що є обов'язковим для судів тієї ж чи нижчої інстанції при вирішенні аналогічних справ або виступає зразком тлумачення закону

1	Нормативно-правовий акт
2	Нормативний договір
3	Судовий прецедент
4	Адміністративний прецедент

4. Який закон виражає суверенну волю народу та є основним в Україні

1	Декларація про державний суверенітет
---	--------------------------------------

	України
2	Конституція України
3	Закон України «Про народовладдя»
4	Закон України «Про громадянство»

5. ... - це голосування населення всієї держави (або певної частини її населення з метою вирішення найважливіших питань державного та суспільного життя

(у бланку відповідей надати відповідь)

6. Встановіть відповідність між основними групами прав громадян

1	Політичні права і свободи	А	збиратися мирно; на звернення; на участь у професійних спілках
2	Культурні права	В	на працю та своєчасне одержання винагороди за працю

3	Економічні права	С	на охорону здоров'я; на безпечне для життя і здоров'я дозвілля
4	Соціальні права	D	на освіту; на свободу творчої діяльності; на захист інтелектуальної власності

7. Вищим органом виконавчої влади в Україні є...

(у бланку відповідей надати відповідь) КМУ

8. Як Ви розумієте «Україна проголошена правовою державою»

(у бланку відповідей надати відповідь)

9. Хто є гарантом державного суверенітету в Україні

1	Генеральний прокурор України
2	Прем'єр Міністр України
3	Спікер Парламенту України
4	Президент України

10. Який існує віковий ценз для народного депутата України

1	18 років
2	21 рік
3	25 років
4	35 років

11. Виконавчу владу в областях і районах, містах Києві та Севастополі здійснюють...

1	сільські, селищні, міські, районні, обласні ради
2	виконавчі комітети
3	місцеві державні адміністрації
4	відомства

12. До системи органів місцевого самоврядування в Україні відносять

1	сільські, селищні, міські, районні, обласні ради
2	судоустрій
3	місцеві державні адміністрації
4	відомства

13. Дайте правильну відповідь

1	Прем'єр-міністр України призначається Президентом України за згодою більше ніж половини від конституційного складу Верховної Ради України
2	Прем'єр-міністр України призначається Верховною Радою України за згодою Президента України
3	Прем'єр-міністр України призначається Президентом України за згодою Верховної Ради України
4	Прем'єр-міністр України призначається Президентом України

14. ... - це здатність фізичної особи своїми діями набувати для себе цивільних прав і самостійно їх здійснювати, а також здатність своїми діями створювати для себе цивільні обов'язки, самостійно їх виконувати та відповідати у разі їх невиконання

(у бланку відповідей надати відповідь)

15. Дайте визначення поняттю: «Право» - це...

(у бланку відповідей надати відповідь)

16. ... - це рішення по конкретній справі, що є обов'язковим для судів тієї ж чи нижчої інстанції при вирішенні аналогічних справ або виступає зразком тлумачення закону

1	Нормативно-правовий акт
---	-------------------------

2	Нормативний договір
3	Судовий прецедент
4	Адміністративний прецедент

17. - це загальнообов'язкове формально виражене правило поведінки, встановлене суспільством чи державою і спрямоване на регулювання суспільних відносин шляхом надання їх учасникам юридичних прав і покладання на них юридичних обов'язків.

(у бланку відповідей надати відповідь)

18. Хто є гарантом державного суверенітету в Україні

1	Генеральний прокурор України
2	Прем'єр Міністр України
3	Спікер Парламенту України
4	Президент України

19. Право голосу на виборах мають громадяни України, які досягли ...

1	Будь-якого віку
2	18 років
3	21 року
4	28 років

20. Президент України обирається строком на

1	3 роки
2	4 роки
3	5 років
4	довічно

21. Виконавчу владу в областях і районах здійснюють

1	Обласні та районні ради
2	Міські суди
3	Місцеві державні адміністрації
4	Виконкоми

22. Питання організації управління районами в містах належить до компетенції

1	Обласних рад
2	Місцевих рад
3	Районних рад
4	Селищних рад

23. Хто здійснює парламентський контроль за додержанням прав і свобод людини і громадянина?

1	Комітет ВРУ з прав людини
2	Президент України
3	Омбудсмен
4	Міністерство з охорони прав людини і громадянина

24. Хто розробляє основні засади грошово-кредитної політики?

1	Рада Національного Банку України
2	Рада Міністрів України
3	Міністерство фінансової політики
4	Рахункова Палата

25. Який закон в Україні має вищу юридичну силу?

(у бланку відповідей надати відповідь)

26. З якою метою регулювання сімейних відносин не здійснюється Сімейним Кодексом ?

1	зміцнення сім'ї як соціального інституту і як союзу конкретних осіб
2	виховання у дитини патріотичних переконань
3	забезпечення кожної дитини сімейним вихованням, можливістю духовного та фізичного розвитку

4	побудови сімейних відносин на паритетних засадах
---	--

27. ... - це здатність фізичної особи своїми діями набувати для себе цивільних прав і самостійно їх здійснювати, а також здатність своїми діями створювати для себе цивільні обов'язки, самостійно їх виконувати та відповідати у разі їх невиконання

(у бланку відповідей надати відповідь)

28... - право вилучати з речей їхні корисні властивості (наприклад, обробляти землю та отримувати врожай, вживати продукти харчування).

(у бланку відповідей надати відповідь)

29. Чи може особа бути примусово ізольована від сім'ї?

1	Так
2	Ні
3	Так, але лише у визначених законом випадках
4	Я не знаю

30. ... - це рішення органів державної влади чи посадових осіб, що мало місце хоча б один раз і може служити зразком при аналогічних обставинах

1	Нормативно-правовий акт
2	Нормативний договір
3	Судовий прецедент
4	Адміністративний прецедент

II МОДУЛЬ: «ПРАВОВА КУЛЬТУРА ОСОБИ В МЕХАНІЗМІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ»

1. Яким документом засвідчується державна реєстрація шлюбу

1	Виписка про шлюб
2	Свідоцтво про шлюб
3	Акт про шлюб
4	Шлюбна відомість

2. На який термін за договором довічного утримання набувач має забезпечувати відчужувача утриманням

(у бланку відповідей надати відповідь)

3. З якого моменту договір позики вважається укладеним?

1	З моменту підписання договору
2	з моменту передання грошей
3	з моменту передання інших речей, визначених родовими ознаками
4	З моменту досягнення домовленості з усіх питань

4. Ким може бути розірваний спадковий договір?

1	Сторонами
2	Нотаріусом
3	Судом
4	Державним реєстратором

5. Хто контролює умови утримання, виховання, навчання дитини, над якою встановлено опіку або піклування

1	Орган опіки та піклування
2	Державна служба молоді та спорту України
3	Орган, який прийняв рішення про створення дитячого будинку сімейного типу
4	Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту

6. У яких випадках не може бути змінена Конституція України?

1	Без згоди Президента України
2	Воєнного стану
3	Надзвичайного стану
4	Незгоди народу

7. Виконавчу владу в областях і районах, містах Києві та Севастополі здійснюють...

1	сільські, селищні, міські, районні, обласні ради
2	виконавчі комітети
3	місцеві державні адміністрації

4. відомства

8. Який орган ратифікує міжнародні договори в Україні?

1	Президент України
2	Верховна Рада України
3	Кабінет Міністрів України
4	Відповідні посольства

9. Ким може бути поданий законопроект про внесення змін до Конституції України?

1	Президент України
2	народ
3	Судді Конституційного Суду України
4	Не менш третини народних депутатів України від їх конституційного складу

10. У яких випадках не може бути змінена Конституція України?

1	Без згоди Президента України
2	Воєнного стану
3	Надзвичайного стану
4	Незгоди народу

11. Хто за договором найму жилого приміщення передає житло у найм?

(у бланку відповідей надати відповідь)

12. В який орган подає особа заяву, яка бажає усиновити дитину?

1	орган опіки та піклування
2	державна служба молоді та спорту України
3	виконавчий комітет міської ради
4	суд

13. Хто зобов'язаний контролювати виконання батьками-вихователями своїх обов'язків щодо виховання та утримання дітей?

1	Орган опіки та піклування
2	Державна служба молоді та спорту України
3	Орган, який прийняв рішення про створення дитячого будинку сімейного типу
4	Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту

14. За користування майном з наймача справляється плата, яка встановлюється

1	Наймачем
2	Наймодавцем
3	Договором
4	Нотаріусом

15. Коли виникає право власності обдаровуваного на дарунок?

1	З моменту підписання договору
2	Не виникає
3	з моменту прийняття дарунку
4	За домовленістю сторін

16. Якими мають бути дії повіреного у договорі доручення:

1	Правомірними
2	Конкретними
3	Вимушеними
4	Здійсненими

17. Протягом якого строку здійснюється прийняття спадщини

1	3 місяці
2	6 місяців
3	9 місяців
4	12 місяців

18. На який термін за договором довічного утримання набувач має забезпечувати відчужувача утриманням

(у бланку відповідей надати відповідь)

19.3 якого моменту договір позики вважається укладеним?

1	З моменту підписання договору
2	з моменту передання грошей
3	з моменту передання інших речей, визначених родовими ознаками
4	З моменту досягнення домовленості з усіх питань

20. Ким може бути розірваний спадковий договір?

1	Сторонами
2	Нотаріусом
3	Судом
4	Державним реєстратором

21. З якою метою регулювання сімейних відносин не здійснюється Сімейним Кодексом ?

1	зміцнення сім'ї як соціального інституту і як союзу конкретних осіб
2	виховання у дитини патріотичних переконань
3	забезпечення кожної дитини сімейним вихованням, можливістю духовного та фізичного розвитку
4	побудови сімейних відносин на паритетних засадах

22 Чи має права члена сім'ї одинока особа?

1	Так
2	Ні
3	Так, але лише у визначених законом випадках
4	Я не знаю

23. Суд може звільнити вітчима, мачуху від обов'язку по утриманню падчерки, пасинка або обмежити його певним строком, зокрема у разі:

1	якщо вітчим чи мачуха не мають такого
---	---------------------------------------

	бажання
2	за позовом вітчима чи мачухи
3	негідної поведінки у шлюбних відносинах матері, батька дитини
4	у зв'язку зі складним фінансовим становищем

24 Хто контролює умови утримання, виховання, навчання дитини, над якою встановлено опіку або піклування

1	Орган опіки та піклування
2	Державна служба молоді та спорту України
3	Орган, який прийняв рішення про створення дитячого будинку сімейного типу
4	Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту

25. Право голосу на виборах мають громадяни України, які досягли ...

1	Будь-якого віку
2	18 років
3	21 року
4	28 років

26. В який орган подає особа заяву, яка бажає усиновити дитину?

1	орган опіки та піклування
2	державна служба молоді та спорту України
3	виконавчий комітет міської ради
4	суд

27. Яким органом здійснюється судочинство в Україні?

1	Судами загальної юрисдикції
2	Верховним судом
3	Місцевим судом
4	Конституційним судом

28. Хто приймає рішення про прийняття до громадянства?

1	Міграційний відділ
2	Державна міграційна служба
3	Кабінет Міністрів України
4	Президент України

29. Повна цивільна дієздатність характерна для осіб віком:

1	до 14 років (малолітня особа);
2	від 14 до 18 років (неповнолітня особа);
3	18 років;
4	21 рік.

30. У якій формі укладається договір довічного утримання?

1	Усній
2	Письмовій
3	Письмовій з нотаріальним посвідченням
4	Письмовій з нотаріальним посвідченням та державною реєстрацією

III МОДУЛЬ. « ПРАВОВА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ В МЕХАНІЗМІ ПРАВОВОГО ПРИМУСУ »

1. З якого віку особи підлягають кримінальній відповідальності

1	14
---	----

2	16
3	18
4	21

2. Поняття злочину включає такі ознаки

1	суспільне небезпечний характер діяння
2	неповний склад злочину
3	караність
4	суспільна думка

3. Ознаки складу злочину поділяються на такі групи

1	необхідні
2	факультативні
3	обов'язкові
4	реальні

4. Поняття добровільної відмови складається з таких ознак

1	остаточне припинення особою готування до злочину
2	відмова від вчинення злочину з волі самої особи
3	розуміння особою можливості довести злочин до кінця
4	всі відповіді вірні

5. До основних покарань відносять

1	обмеження волі
2	позбавлення волі на певний строк
3	позбавлення військового, спеціального звання
4	конфіскація майна

6. До додаткових покарань відносять

1	позбавлення військового, спеціального звання
2	штраф
3	позбавлення рангу, чину або кваліфікаційного класу
4	конфіскація майна

7. Поняття злочину включає такі ознаки

1	вчинення діяння суб'єктом злочину
2	винність особи у вчиненні діяння
3	неповний склад злочину
4	виправданість

8. Які є стадії вчинення злочину

1	готування до злочину, замах на злочин
2	готування до злочину, закінчений злочин
3	готування до злочину, замах на злочин, закінчений злочин
4	готування до злочину, замах на злочин, підготовка до злочину, закінчений злочин

9. За порядком призначення покарання поділяються на три групи

1	основні покарання
2	додаткові покарання
3	змішані
4	всі відповіді вірні

10. До основних покарань відносять

1	тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців
2	довічне позбавлення волі
3	позбавлення рангу, чину
4	конфіскація майна

11. Штраф — встановлюється у межах

1	від 10 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
2	від 20 до 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
3	від 30 до 1000 неоподатковуваних мінімумів

	доходів громадян
4	від 50 до 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян

12. Основна функція кримінального права

1	управлінська
2	охоронна
3	регулятивна
4	наказна

13. Елементами складу злочину є

1	об'єкт злочину, об'єктивна сторона злочину
2	суб'єкт злочину, суб'єктивна сторона злочину
3	об'єкт злочину, об'єктивна сторона злочину, суб'єкт злочину, суб'єктивна сторона злочину
4	суб'єкт злочину, суб'єктивна сторона злочину, суб'єкт злочину

14. Види співучасників

1	Виконавець, організатор
2	Виконавець, підбурювач, посібник
3	Виконавець, організатор, підбурювач
4	Виконавець, організатор, підбурювач, посібник

15. До основних покарань відносять

1	громадські роботи
2	виправні роботи
3	службові обмеження для військовослужбовців
4	арешт

16. Покарання, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові

1	штраф
2	позбавлення права обіймати певні посади
3	позбавлення права займатися певною діяльністю
4	конфіскація майна

17. Ухилення батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних ... , навчання та виховання неповнолітніх дітей – тягне за собою попередження або накладання штрафу від одного до трьох неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

(у бланку відповідей надати відповідь)

18. Визнана законом за громадянином фактична можливість бути суб'єктом адміністративного права, мати права й обов'язки адміністративно-правового характеру.

1	Адміністративна правоздатність
2	Адміністративна дієздатність
3	Адміністративна деліктоздатність
4	Правовий нігілізм

19. Визнана законом спроможність громадян своїми діями набувати та здійснювати права й виконувати обов'язки адміністративно-правового характеру

1	Адміністративна правоздатність
2	Адміністративна дієздатність
3	Адміністративна деліктоздатність
4	Правовий нігілізм

20. Поняття злочину включає такі ознаки

1	неповний склад злочину
---	------------------------

2	наявність діяння
3	передбаченість діяння чинним Кодексом
4	суспільна думка

21. Чи може особа бути примусово ізольована від сім'ї?

1	Так
2	Ні
3	Так, але лише у визначених законом випадках
4	Я не знаю

22. На який захист має кожен учасник сімейних правовідносин

1	Правовий
2	Судовий
3	Майновий
4	Цивільний

23. При вирішенні сімейного спору суд за заявою заінтересованої сторони може врахувати місцевий

(у бланку відповідей надати відповідь)

24. За рішенням якого органу особу можна обмежити у дієздатності?

1	орган опіки та піклування;
2	місцева державна адміністрація;
3	суд;
4	прокуратура.

25. На який захист має кожен учасник сімейних правовідносин

1	Правовий
2	Судовий
3	Майновий
4	Цивільний

26. Працівника можна звільнити за ініціативою роботодавця в таких випадках

1	скорочення штатів в результаті змін в організації виробництва і праці
2	виявлення невідповідності працівника займаній посаді за станом здоров'я
3	порушення працівником трудової дисципліни
4	за появу на роботі в нетверезому стані

26. Різновидами цивільно-правової відповідальності є

1	договірна та позадоговірна
2	часткова та солідарна
3	основна та субсидіарна
4	все перераховане

27. Вкажіть підстави для цивільно-правової відповідальності

1	наявність майнової чи/та моральної шкоди
2	протиправність поведінки; вина
3	причинний зв'язок між збитком і протиправною поведінкою
4	все перераховане

28. Поняття злочину включає такі ознаки

1	суспільне небезпечний характер діяння
2	неповний склад злочину
3	караність
4	суспільна думка

29. Адміністративний арешт встановлюється строком до:

1	15 діб
---	--------

2	30 діб
3	45 діб
4	до 3-х місяців

30. Адміністративний арешт не застосовується до:

1	неповнолітніх
2	повнолітніх
3	до інвалідів I і II груп
4	жінок, які мають дітей до 12 років

**6. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ З ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВА
КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ»**

1. Поняття правової культури, її функції та зміст.
2. Правова культура особистості.
3. Правова свідомість.
4. Правові відносини.
5. Правомірна поведінка.
6. Законність.
7. Поняття та ознаки права.
8. Поняття правової норми та нормативно-правового припису.
9. Основні форми реалізації правових норм.
10. Система права та система законодавства, нормотворча техніка.
11. Державно-правові інститути, юридична техніка, юридичний акт.
12. Способи та типи правового регулювання.
13. Поняття суб'єктивного права та об'єктивного юридичного обов'язку.
14. Правомірна поведінка.
15. Юридичний акт: поняття та види.
16. Порядок звернення громадян до органів державної влади та місцевого самоврядування.
17. Особливості реалізації права у сфері приватного та публічного права, його стадії.
18. Закріплення в нормативно-правових актах юридичних обов'язків.
19. Правозастосовна діяльність органів державної влади.
20. Стадії правозастосовного процесу
21. Порядок звернення до органів державної влади.
22. Акти застосування права за цивільним, земельним, кримінальним, сімейним, трудовим та фінансовим законодавством.
23. Структура та реквізити юридичного документу, як то вступна частина, описова, мотивувальна та резолютивна частини.
24. Вимоги до змісту юридичного документу.
25. Особливості укладення трудового договору.
26. Резюме, автобіографія, рекомендаційний лист, співбесіда (інтерв'ю).
27. Особливості написання заяви про звільнення.
28. Порядок і умови укладення шлюбу. Шлюбний контракт.
29. Призначення та сплата аліментів.
30. Порядок укладання договору купівлі-продажу та поставки.
31. Особливості укладання договору купівлі-продажу або оренди земельної ділянки.
32. Правове регулювання надання побутових послуг.
33. Способи забезпечення цивільних зобов'язань: неустойка, застава та інші способи забезпечення (позики, підряду, оренди).
34. Способи захисту прав людини.
35. Адміністративна форми захисту права.

36. Судовий захист порушених прав і свобод.
37. Способи захисту цивільних прав.
38. Позовна давність.
39. Земельні спори: поняття, види.
40. Захист прав споживачів.
41. Авторське право та суміжні права.
42. Способи захисту сімейних прав та інтересів.
43. Поняття відповідальності та її підстави.
44. Кримінальна відповідальність.
45. Поняття та ознаки та види злочинів.
46. Склад злочину.
47. Обставини, що виключають кримінальну відповідальність.
48. Стадії вчинення злочину.
49. Підстави притягнення до адміністративної відповідальності.
50. Дисциплінарна відповідальність.
51. Юридична відповідальність за порушення у сфері підприємницької діяльності.
52. Особливості відшкодування моральної та матеріальної шкоди.
53. Поняття, види покарання.
54. Принципи та загальні засади призначення покарання.
55. Обставини, що пом'якшують покарання.
56. Обставини, що обтяжують покарання.
57. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.
58. Призначення покарання за сукупністю злочинів.
59. Призначення покарання за сукупністю вироків.
60. Примусові заходи виховного характеру.
61. Адміністративний примус.
62. Адміністративні стягнення (штраф, арешт).
63. Адміністративне прискання та адміністративно-запобіжні заходи.

ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС «БАКАЛАВР»	КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА 2020-2021 НАВЧ. РІК	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 З ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ»	ЗАТВЕРДЖУЮ ЗАВ. КАФЕДРИ <hr style="width: 80%; margin: 0 auto;"/> (ПІДПИС) <hr style="width: 80%; margin: 0 auto;"/> 2020 Р.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ЗАПИТАННЯ:

1. **Право: поняття, ознаки, функції.**
2. **Юридична відповідальність, її види.**

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ РІЗНИХ ТИПІВ

1. ВИБЕРІТЬ, ЩО НЕ ВІДНОСИТЬСЯ ДО ЕЛЕМЕНТІВ ПРАВОСВІДОМОСТІ

2. ВСТАНОВІТЬ ВІДПОВІДНІСТЬ:

СУБ'ЄКТИВНЕ ПРАВО	А. ВИД І МІРА НАЛЕЖНОЇ (АБО НЕОБХІДНОЇ) ПОВЕДІНКИ СУБ'ЄКТА ПРАВА, ЩО ВСТАНОВЛЕНА ЮРИДИЧНИМИ НОРМАМИ ДЛЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ІНТЕРЕСІВ ПРАВОМОЧНОЇ ОСОБИ І ЗАБЕЗПЕЧУВАНА ДЕРЖАВОЮ
ЮРИДИЧНИЙ ОБОВ'ЯЗОК	В. ВИД І МІРА МОЖЛИВОЇ (АБО ДОЗВОЛЕНОЇ) ПОВЕДІНКИ СУБ'ЄКТА ПРАВА, ВСТАНОВЛЕНА ЮРИДИЧНИМИ НОРМАМИ ДЛЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ІНТЕРЕСІВ ПРАВОМОЧНОЇ ОСОБИ І ЗАБЕЗПЕЧУВАНА ДЕРЖАВОЮ

3. УСТАНОВІТЬ ВІДПОВІДНІСТЬ

ВИДИ ПРАВОМІРНОЇ ПОВЕДІНКИ ЗАЛЕЖНО ВІД СТУПЕНЯ СОЦІАЛЬНОЇ ЗНАЧУЩОСТІ:

1. СОЦІАЛЬНО НАЛЕЖНА	А. ЗАКРІПЛЮЄТЬСЯ В ДИСПОЗИТИВНИХ НОРМАХ ЯК ПРАВА СУБ'ЄКТА, РЕАЛІЗУЄТЬСЯ ВІДПОВІДНО ДО ЙОГО ВОЛІ (ІНТЕРЕСУ) І ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ ДЕРЖАВОЮ
2. СОЦІАЛЬНО БАЖАНА	В. ЗАКРІПЛЮЄТЬСЯ В ДИСПОЗИТИВНИХ НОРМАХ, РЕАЛІЗУЄТЬСЯ ВІДПОВІДНО ДО ВОЛІ (ІНТЕРЕСІВ) СУБ'ЄКТА; ПРОТЕ ДЕРЖАВА НЕ ЗАЦІКАВЛЕНА В ПОШИРЕННІ ТАКОЇ ПОВЕДІНКИ, ХОЧ І ЗАБЕЗПЕЧУЄ МОЖЛИВІСТЬ ЇЇ ЗДІЙСНЕННЯ
3. СОЦІАЛЬНО ДОПУСТИМА	С. ЗАКРІПЛЮЄТЬСЯ В ІМПЕРАТИВНИХ НОРМАХ ЯК ОБОВ'ЯЗОК ТА ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ, КРІМ ІНШИХ СПОСОБІВ, ДЕРЖАВНИМ ПРИМУСОМ

4. ВСТАНОВІТЬ ВІДПОВІДНІСТЬ

1. АКТИВНА	А. ВИД ЗАКОНОСЛУХНЯНОЇ ПОВЕДІНКИ, ЩО ВИРАЖАЄТЬСЯ В ПОВСЯКДЕННІЙ СЛУЖБОВІЙ, ПОБУТОВІЙ ТА ІНШІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ, ЯКА ВІДПОВІДАЄ ПРИПИСАМ ПРАВОВИХ НОРМ, СТАЛА ЗВИЧКОЮ І НЕ ПОТРЕБУЄ ДОДАТКОВИХ ВИТРАТ І ЗУСИЛЬ
2. КОНФОРМІСТСЬКА	В. ВИД "ПРОМІЖНОЇ" (БАЛАНСУЮЧОЇ) ПОВЕДІНКИ МІЖ ПРАВОМІРНИМ І ПРОТИПРАВНИМ СТАНАМИ ОСОБИ, ЩО ВИРАЖАЄТЬСЯ В ГОТОВНОСТІ ДО ПРОТИПРАВНИХ ДІЙ У РАЗІ ПОСЛАБЛЕННЯ НАГЛЯДУ ЗА ЇЇ ПОВЕДІНКОЮ, АЛЕ НЕ СТАЄ АНТИСОЦІАЛЬНОЮ, НЕ ПРИЗВОДИТЬ ДО ПРАВОПОРУШЕННЯ ЧЕРЕЗ СТРАХ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
3. ЗВИЧНА	С. ЦІЛЕСПРЯМОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДЯН, ПОСАДОВИХ ОСІБ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ СВОЇХ ПРАВ, ОБОВ'ЯЗКІВ, КОМПЕТЕНЦІЇ В МЕЖАХ ПРАВОВИХ НОРМ, ЯКА ПОВ'ЯЗАНА З ДОДАТКОВИМИ ВИТРАТАМИ ЧАСУ, ЕНЕРГІЇ, А ІНОДІ ЇЇ МАТЕРІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ; ЇЇ МОТИВОМ Є ПЕРЕКОНАНІСТЬ ЧИНИТИ ПРАВОМІРНО
4. МАРГІНАЛЬНА	Д. ВИД ПАСИВНО-ПРИСТОСУВАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ, ЯКА НЕ ВІДРІЗНЯЄТЬСЯ ВІД ПОВЕДІНКИ ІНШИХ (ПРИНЦИП: "РОБИ ТАК, ЯК РОБЛЯТЬ ІНШІ"), ПІДПОРЯДКОВУЄТЬСЯ ГРУПОВИМ СТАНДАРТАМ І ВИМОГАМ (КОЛЕГ ПО РОБОТІ, КЕРІВНИЦТВА, НЕФОРМАЛЬНОГО ЛІДЕРА, РОДИЧІВ ТА ІН.), ПІДДАЄТЬСЯ ПСИХОЛОГІЧНОМУ ТИСКУ І МАНІПУЛЯЦІЯМ

ВИДИ ПРАВОМІРНОЇ ПОВЕДІНКИ ЗА МОТИВАМИ (ЗА СУБ'ЄКТИВНОЮ СТОРОНОЮ - ЗАЛЕЖНО ВІД ПСИХІЧНОГО СТАВЛЕННЯ ОСОБИ ДО СВОЇХ ВЧИНКІВ):

5. ЯКИМ ЗАКОНОМ УКРАЇНИ РЕГУЛЮЄТЬСЯ ПОРЯДОК ЗВЕРНЕНЬ ГРОМАДЯН ДО ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ?

1. Законом України «Про порядок звернення громадян»;

2. Законом України «Про звернення громадян»;

3. Законом України «Про порядок звернення громадян до органів державної влади та органів місцевого самоврядування»

6. Встановіть відповідність:

Пропозиція	А. звернення громадян із проханням про сприяння реалізації закріплених Конституцією та чинним законодавством їх прав та інтересів або повідомлення про порушення чинного законодавства чи недоліки в діяльності підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, народних депутатів України, депутатів місцевих рад, посадових осіб, а також висловлення думки щодо поліпшення їх діяльності.
Скарга	В. звернення громадян, де висловлюються порада, рекомендація щодо діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування, депутатів усіх рівнів, посадових осіб, а також висловлюються думки щодо врегулювання суспільних відносин та умов життя громадян, вдосконалення правової основи державного і громадського життя, соціально-культурної та інших сфер діяльності держави і суспільства
Заява	С. звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб

7. Які нормативно-правові акти охоплює термін «законодавство»?

1. Постанови Верховної Ради України;

2. Укази Президента України;

3. Рішення органів місцевого самоврядування;

4. Рішення Конституційного суду України

8. Який загальний термін розгляду звернень?

1. Не більше 40 днів;

2. Не більш 30 днів;

3. Не більше одного місяця

9. Встановіть відповідність

1. Гіпотеза	А. частина правової норми, в якій визначене саме правило поведінки, конкретизуються суб'єктивні права та юридичні обов'язки учасників правового відношення, що регулюється нормою
2. Диспозиція	В. частина правової норми, в якій визначені умови, конкретні життєві обставини, з настанням яких норма права може бути реалізована

3. САНКЦІ Я	С. ЧАСТИНА ПРАВОВОЇ НОРМИ В ЯКІЙ ВИЗНАЧЕНА МІРА ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ, ЩО МОЖЕ БУТИ ЗАСТОСОВАНА ДО ОСОБИ, ЯКА ПОРУШИЛА ДИСПОЗИЦІЮ ЗАБОРОНЯЮЧОГО ЗМІСТУ
-------------------	---

10. ВИБЕРІТЬ ПРАВИЛЬНУ ВІДПОВІДЬ:

ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ЦЕ-	А. ЗДІЙСНЮВАНИЙ ЗА ДОПОМОГОЮ СПЕЦІАЛЬНИХ ФОРМ, ЗАСОБІВ ТА МЕТОДІВ ПОСЛІДОВНИЙ, СИСТЕМАТИЧНИЙ ТА ЦІЛЕСПРЯМОВАНИЙ ПРАВОВИЙ ВПЛИВ НА ОСОБУ, СОЦІАЛЬНУ ГРУПУ, СУСПІЛЬСТВО З МЕТОЮ ЗАСВОЄННЯ НИМИ ПРАВОВИХ ЗНАТЬ, ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЇХНЬОЇ ПРАВ ОСВІДОМОСТІ І ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ТА ВИРОБЛЕННЯ ОРІЄНТАЦІЇ НА СОЦІАЛЬНО-АКТИВНУ ПРАВОМІРНУ ПОВЕДІНКУ
	В. ВНУТРІШНІЙ ДУХОВНО-ПРАВОВИЙ СТАН, У ЯКОМУ ПЕРЕБУВАЄ ОСОБА В МОМЕНТ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ПОВОДИТИ СЕБЕ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ НОРМ ПРАВА

7. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Правознавство» використовуються такі групи методів навчання, як: 1) *методи за джерелами знань* – словесні (бесіда, лекція, інструктаж, робота з книгою, репродуктивний метод), наочні (демонстрація, ілюстрація), практичні (практична робота, вправи); 2) *методи навчання за характером логіки пізнання* (індуктивний, дедуктивний); 3) *методи навчання за рівнем самостійної розумово-пізнавальної діяльності* (проблемний виклад, частково-пошуковий метод, дослідницький метод, метод проблемного викладання).

БЕСІДА передбачає використання попереднього досвіду студентів з певної галузі знань і на основі цього приведення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних. З цього погляду виділяють два види бесіди: евристичну й репродуктивну. За місцем у навчальному процесі розрізняють вступну, поточну й підсумкову бесіди.

ЛЕКЦІЯ — це метод, за допомогою якого педагог у словесній формі розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою. Лекція використовується, як правило, у вищих навчальних закладах і старших класах загальноосвітньої школи.

Важливе місце у навчальному процесі займає **ІНСТРУКТАЖ**. Він передбачає розкриття норм поведінки, особливостей використання методів і навчальних засобів, дотримання правил безпеки під час виконання навчальних операцій. Це важливий етап в оволодінні методами самостійної пізнавальної діяльності. Адже важливо, щоб студенти розуміли не лише, *ЩО* треба робити, а і як це робити.

Чільне місце серед групи словесних методів посідає метод **РОБОТИ З КНИГОЮ**. Віднесення його до цієї групи дещо умовне. Студенти мають розуміти, що основне джерело отримання наукової інформації — не викладач, а книга. Відтак важливо навчити студентів методів і засобів самостійної роботи з книгою: читання, переказу, виписування, складання плану, рецензування, конспектування, виготовлення таблиць, схем, графіків та ін.

Репродуктивний метод. До нього відносять застосування вивченого матеріалу на основі зразка або правила. Діяльність тих, хто навчається, має алгоритмічний характер, тобто провадиться за інструкціями, правилами в аналогічних, схожих зі зразком, ситуаціях.

Ефективне навчання неможливе без широкого використання наочних методів. Вони зумовлені діалектичними закономірностями пізнання і психологічними особливостями сприймання. Наочні методи передбачають насамперед використання демонстрації та ілюстрації. При цьому варто зауважити, що ці методи можуть застосовуватись як прийоми реалізації вимог інших методів.

ДЕМОНСТРАЦІЯ — це метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у натурі, динаміці.

ІЛЮСТРАЦІЯ — метод навчання, за якого предмети і процеси розкриваються через їх символічне зображення (світлини, малюнки, схеми, графіки та ін.).

Практична робота спрямована на використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань. У навчальній практиці значне місце відводиться вправам. **Вправа** — це метод навчання, сутність якого полягає у цілеспрямованому, багаторазовому повторенні студентами окремих дій чи операцій з метою формування умінь та навичок.

ІНДУКТИВНИЙ МЕТОД — це шлях вивчення предметів, явищ від одиничного до загального. У результаті розуміння сутності ознак, властивостей одиничних предметів чи явищ, понять є можливість усвідомити істотні, типові закономірності чи властивості однопорядкових предметів або явищ. Проте, використовуючи індуктивний метод, варто не змушувати студентів завчати велику кількість одиничних понять, а лише ту інформацію, що дасть змогу виділити у споріднених поняттях суттєве, загальне, типове.

ДЕДУКТИВНИЙ МЕТОД, навпаки, базується на вивченні навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного. Студенти ознайомлюються із загальною закономірністю, а потім на основі цієї закономірності, правила, закону характеризуються інші явища, предмети. Індуктивний і дедуктивний методи перебувають у діалектичному взаємозв'язку.

Методи навчання за логічними ознаками не відокремлені від методів навчання за джерелами знань. У процесі використання словесних, практичних та наочних методів викладач і студенти не можуть обійтись без індукції, дедукції аналізу й синтезу.

ПРОБЛЕМНИЙ ВИКЛАД передбачає створення викладачем проблемної ситуації, допомогу студентам у виділенні та "прийнятті" проблемного завдання, використанні словесних методів (лекції, пояснення) для активізації мисленнєвої діяльності студентів, спрямованої на задоволення пізнавального інтересу шляхом отримання нової інформації.

ЧАСТКОВО-ПОШУКОВИЙ МЕТОД включає студентів у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання. Для забезпечення дієвості цього методу необхідно створити проблемну ситуацію і спонукати студентів до розуміння і "прийняття" пізнавального завдання; керувати ходом пошукової мисленнєвої діяльності студентів з використанням системи логічно вмотивованих запитань; стимулювати і схвалювати пізнавальну діяльність

студентів у процесі розв'язання навчальних завдань; аналізувати успіхи і помилки, труднощі.

ДОСЛІДНИЦЬКИЙ МЕТОД спрямований на включення студентів у самостійне розв'язання пізнавального завдання з використанням необхідного обладнання. Для ефективності цього методу варто дотримуватися низки вимог: створення проблемної ситуації; керівництво студентами при виділенні пізнавального завдання; спонукання студентів до пошуків гіпотези, перевірки її достовірності; надання допомоги у пошуках ефективних методів і резерву знань, необхідних для розв'язання задачі; орієнтація студентів на проведення досліджень і систематизація результатів проведеної роботи; включення студентів у самостійний аналіз перебігу та результатів проведеної роботи.

ПОЯСНЮВАЛЬНО-ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ МЕТОД. Студенти отримують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, студенти діють у рамках репродуктивного (відтворювального) мислення. У ВНЗ цей метод набуває найширшого застосування для передання великого масиву інформації.

МЕТОД ПРОБЛЕМНОГО ВИКЛАДАННЯ. Використовуючи різноманітні джерела та засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різноманітні підходи, показує способи розв'язання поставленого завдання. Студенти стають свідками і співучасниками наукового пошуку. І в минулому, і нині такий підхід широко застосовується.

8. Форми контролю

Оцінювання знань студентів

Оцінювання студента відбувається згідно з положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2019 р. протокол №6 з табл. 1

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання екзамену
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Для визначення рейтингу студента слухача із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) Одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$

9. Рекомендована література

Базова

1. Скакун О.Ф. Теорія права і держави. Підручник. – К.: Алерта, 2016.
2. Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г. / Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести. – К.: Юрінком Інтер, 2019. – 584 с.
3. Теорія держави і права : підручник / Тетарчук І., Дяків Т.. – К.: Центр навчальної літератури, 2019.
4. Сухонос В.В. Теорія держави і права. Підручник. – К.: Університетська книга, 2018.
5. Правознавство: Навч. посіб. для студентів / [Колектив авторів] / За ред. Д.В. Каменського, В.О. Мирошніченка. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 288с.
6. Певцова Е.А, Соколов Н.Я. Законность и правовая культура (теоретико-правовые и сравнительно-правовые аспекты) : Учебное пособие. – М., 2017.
7. Про національну програму правової освіти населення: Указ Президента України від 18.10.2001 року № 992/2001 // Офіційний вісник України. - 2001. - № 43.
8. Селецький С.І. Теорія держави і права. Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2017.
9. Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник / За ред.. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко.- К.: Юрінком Інтер, 2006
10. Загальна теорія держави і права / За ред. М.В. Цвіка, В.Д. Ткаченка, О.В. Петришина. - Х.,2002.
11. Яковюк І. Правова культура і її вплив на розвиток правової системи // Вісник Академії правових наук України. - 2008. - № 1 (52).
12. Третьяк С. Правове забезпечення правової культури населення як умова створення основ громадянського суспільства // Право України. - 2005. - № 4.
13. Правознавство : навчальний посібник / Мірошніченко В., Каменський Д.. - К.: Центр навчальної літератури, 2018. - 288 с.
14. Правознавство: навч. посіб. / [В. П. Марущак та ін. ; за заг. ред. В. П. Марущака] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Одес. регіон. ін-т держ. упр. - О.: ОРІДУ НАДУ, 2010. - 250 с.
15. Правознавство : навч. посіб. / С. В. Дрожжина [та ін.] ; за ред. С. В. Дрожжиної. - 2-ге вид., стер. - К. : Знання, 2010. - 350 с.
16. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. Акад. НАН України Ю.С. Шемшученка. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Юридична думка, 2012. - С 37.

Допоміжна

1. Адміністративне право України : підручник / І.Л. Бородин. К.: Алерта, 2019, 548 с.

2. Аграрне право України: навчальний посібник для підготовки до іспитів / під ред. І.В. Тетарчук. - К.: Центр учбової літератури, 2019. - 244 с.
3. Адміністративне право України [Текст] : навч. посіб. / Н. В. Дараганова ; Вищ. навч. закл. "Нац. акад. упр.". - К. : ВНЗ "Нац. акад. упр.", 2013. - 271 с.
4. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. - № 31.
5. Екологічне право України: навчальний посібник / за ред. проф. І.І. Каракаша, д.ю.н. Харитоновой, к.ю.н. К.І. Черемнової; вид. 1-ше. Одеса: Гельветика. – 2018. – 408с.
6. Земельне право [Текст] : підручник / [М. В. Шульга та ін.] ; за ред. проф. М. В. Шульги ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х. : Право, 2013. - 519 с.
7. Конституція України: Науково-практичний коментар / І.М. Сопілко, Ulibris, 2017. – 164 с.
8. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - №25. – Ст. 131.
9. Кримінальне право України. Загальна частина. Підручник. / П.Л. Фріс., К.. Фенікс, 2018. - 394 с.
10. Мірошниченко А.М. Земельне право України: Підручник. – К.: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 680 с.
11. Конституційне право України: Підручник / І.М. Алмаші, М.М. Алмаші, А.В. Белюга. Видання -9, перероблене і доповнене. К.: ВД Гельветика, 2018. – 462 с.
12. Господарське право : підручник / О.П. Подцерковний, Фенікс, 2018. - 616 с.
13. Трудове право України : навчальний посібник / за ред. Ю.Ф. Іванова, М.В., Іванов В. В. К., Правова єдність, 2020. – 442 с.
14. Фінансове право : посібник для підготовки до іспитів / О.О. Головашевич, О.О. Дмитрик, М. П. Кучерявенко, К.О. Токарева. – Х., Право, 2017, 228 с.
15. Цивільне право : підруч. для студ. вищ. навч. закл. : у 2 т. / [В. І. Борисова (кер. авт. кол.) та ін.] ; за ред. проф. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х. : Право, 2011. - Т. 1. - 2011. - 655 с.
16. Сімейне право : підручник / О.В. Дзера, Т.В. Бондар. Юрінком інтер, 2016. - 520 с.
17. Спадкове право в Україні: навчальний посібник / за заг. ред. проф. Шишки Р.Б. . – К.: Ліра-К, 2014, 216 с.

10. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України - <http://rada.gov.ua/>
2. Кабінет Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
3. Ліга:Закон – всеукраїнський правовий портал - ligazakon.ua
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського - <http://nbuv.gov.ua/>
5. Національна парламентська Бібліотека України - nplu.org

